

Yeni Su Yasası Taslağında Suyun Fiyatlandırılması Nasıl Ele Alınmış ?

Dr. Nuran Çakır Yıldız

Dr. Öğretim Üyesi.

İstanbul Üniv.Cerrahpaşa Sosyal Bilimler MYO.

Dursun Yıldız

İnş.Müh.

Su Politikaları Uzmanı

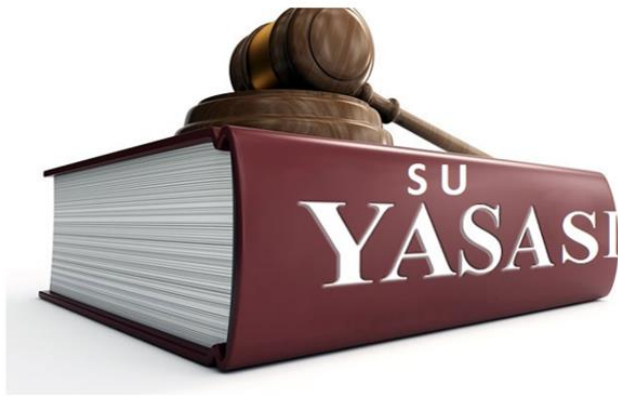
12 Nisan 2022

ÖZET

Yaklaşık 10 yıldır üzerinde çalışmaların yapıldığı Su Yasası taslağının yakın bir gelecekte TBMM 'de yasalaşması durumunda uygulamada karşılaşılabilecek olan bazı hususların şimdiden incelenmesinde fayda vardır. Bu kapsamda bu taslakta suyun fiyatlandırılması konusundaki maddelerin ve bu maddelerde belirtilen bazı kavramların ele alınarak açıklanmasında fayda bulunmaktadır. Bu çalışmada bu maddelere ve bu kanun maddelerinde yer alan kavramlara yönelik bazı açıklamalarda bulunulmuştur. Konunun daha detaylı olarak tartışılacağı ortamlara bir kavramsal altyapı hazırlığı gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Yeni su yasası taslağında yer alan tam maliyet esasına ile hesaplanacak olan su maliyetlerinin, gerek belirlenme aşamasında gerekse uygulanmasındaki sürecin sorunlu olacağı görülmektedir. Bu hususun taslağın yasalaşması öncesinde ele alınarak gerekli düzenlemelerin yapılması faydalı olacaktır.

Yeni Su Yasası Taslağında

Suyun Fiyatlandırılması

Giriş

Geçen sene gerçekleştirilen Birinci Su Şurasında Su Hukuku ve Politikası Çalışma Grubunda detaylı olarak incelenen Su Yasası Taslağı önerilerle birlikte TBMM ye gönderilmek üzere hazırlanmıştı. Ancak bu yazının tamamlandığı tarihte kadar TBMM 'ye sevk edilmemiştir.

Su Yasası Tasarısı Taslağı çalışmalarını 2012 yılından bu yana devam ettirmektedir. O günden bu yana çeşitli platformlarda tartışmaya açılmasına rağmen, Yasa Taslağının ana çerçevesinde ve ele alınan temel konularda büyük değişiklikler yoktur.

2012 yılındaki Su Yasası Taslağında Suyun Fiyatlandırılması bölümü aşağıdaki şekilde yer alıyordu.

(8) Büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilen su ve kullanılan suları uzaklaştırma bedelinin yüzde biri, katkı payı olarak tahsil edilir. Tahsil edilen bu tutarlar, ilgililerce en geç ertesi ayın onbeşine kadar Bakanlığın ilgili mal saymanlıkları hesaplarına aktarılır ve bütçeye su koruma çalışmalarında kullanılmak üzere ilave gelir kaydedilir.

TBMM 'ye gönderilmek üzere üzerinde son değerlendirmeler yapılan taslakta suyun fiyatlandırılması aşağıda verilen üç ana başlıkta ele alınmıştır.

- *Suyun Yönetim Hizmetleri Karşılığında Ücretlendirilmesi,*
- *Su Temin Maliyetlerinin Kullanan Tarafından Ödenmesi*
- *Tam Maliyetin Karşılanması*

Yeni su yasası taslağında suyun fiyatlandırılması ile ilgili hususlar aşağıdaki maddeler şeklinde yer almaktadır

MADDE 4

Su temin maliyetinin kullanan tarafından ödenmesi ve söz konusu maliyetlerin yönetim hizmetleri bedeli de dikkate alınarak belirlenmesi,

MADDE 24-

Yetkili idareler tarafından yapılan hizmetlere karşılık tam maliyet esasından yatırım bedeli ve yönetim hizmeti bedeli alınır.

Fiyatlandırma ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.

Yasa Taslağı Üzerine Kısa Değerlendirme

Yeni su yasası taslağında su temin maliyetinin kullanılan tarafından ödenmesi hususu açıkça yer almaktadır. Bu maliyetlerin yönetim hizmetleri bedeli de dikkate alınarak belirlenmesi de yasa maddesi olarak yer almaktadır.

Yasa Taslağının 24. Maddesinde ise Tam Maliyet esasından söz edilmektedir.

1992 Dublin Konferansı'nda, suya ekonomik değer biçilmiş, sonra da 2003 Kyoto Dünya Su Forumu'nda "tam maliyeti karşılama" yaklaşımı ve "kirleten öder" ilkesi gündeme getirilmiştir. Dünya Bankası, su kaynaklarının yanlış planlanmasından ve çevreye zarar verilmesinden hükümetleri sorumlu tutarak, kendi geliştirdiği su politikalarında genel olan yaklaşımını, "su sektöründe gelecekte karşılaşılabilecek sorunlara etkin ve eşitlikçi çözümler bulunması, bu sektörde piyasa güçlerinin kabul edilmesine bağlıdır" ilkesiyle hareket etmektedir. Su hizmetlerinin planlama ve fiyatlandırma ilkesiyle daha verimli yönetilebileceğini savunmaktadır.

Yeni yasa taslağı temelinde 2000 tarihinde yürürlüğe giren Avrupa Birliğı “Su Çerçeve Direktifi (SÇD)” (2000/60/EC) normlarıyla uyum içerisindedir.

Talep odaklı fiyatlama yöntemi ile talebi kısma gerekçesiyle Dünya Bankası'nın kamu malı olarak sunulan su hizmetlerinde suyun bedelinin hesaplanmasında ortalama maliyet yerine suyun fırsat maliyetinin ön plana çıkartılması talebi göz önüne alınır

fırsat maliyeti ise suyun daha iyi başka bir seçenekte değerlendirilmesi durumunda sağlanacak geliri dikkate alır bu sayede kıt ve değerli bir kaynak olan su düşük-kazançlı kullanımdan yüksek-kazançlı kullanıma doğru el değıştirir ve aşırı tüketim engellenir. Fırsat maliyeti içerisinde suyun ulaştırılması maliyeti, suyu tüketmenin kıtlık maliyeti, basamak fiyatlandırması, erişirme maliyeti, suyun kıtlık dönemlerine göre fiyatlandırılması göz önüne alınır.

$$P = F + a \cdot Q + b \cdot Y$$

P = Toplam fiyat

F = Sabit bileşen (sabit maliyetlerle ilgili)

a = Kullanılan su birimi başına ücret (pompalama, işletme ve bakım maliyetleri gibi değışken maliyetleri kapsar)

Q = Kullanılan toplam su miktarı

b= çevreye yayılan kirlilik birimi başına ücret (çevresel maliyetleri kapsar)

Y = Kaynaklanan kirlilik miktar Örneğın, nehir havzası yönetimi, suların tahsisi için tek bir yetkili unsurun belirlenmesi ve daha güçlü düzenleme mekanizmalarının kurulması yoluyla çok daha etkili bir su yönetimi gerçekleştirilmesi, suyun fiyatlandırılmasında “tam maliyet” esası gibi hususlar AB su çerçeve direktifi normlarından gelmektedir.

17 Ekim 2012
ÇARŞAMBA

Resmî Gazete

Sayı : 28444

YÖNETMELİK

Orman ve Su İşleri Bakanlığından:

SU HAVZALARININ KORUNMASI VE YÖNETİM PLANLARININ HAZIRLANMASI HAKKINDA YÖNETMELİK

Su hizmetlerinde tam maliyet geri dönüşü

MADDE 14 – (1) Su sistemlerinin toplam maliyeti; yatırımın finansal maliyetini, sistemin işletilme ve bakım maliyetini, sabit varlıkların amortisman maliyetini, yönetim ve izleme giderlerini, vergileri, kamulaştırma ve sistemin finansal sürdürülebilirliğini sağlayacak öz kaynak getirisinden oluşan tam maliyeti ihtiva eder.

(2) **Tam maliyet, kaynak maliyetini ve çevresel maliyeti de ihtiva eder.**

(3) **Su tarifeleri, tam maliyeti karşılayacak şekilde yetkili idarece belirlenir.**

g) Çevresel maliyetler: Çevre ve ekosistemleri olumsuz yönde etkileme bedelini,

j) Finansal maliyet: Su hizmetlerinin sağlanması ve yönetilmesi için, işletme ve bakım maliyetlerini, ana para ve faiz ödemesi dahil bütün sermaye maliyetlerini ve uygun olduğu durumlarda öz sermaye getirisini içeren maliyeti,

u) Kaynak maliyeti: Su kaynağının tabii beslenme ya da yenilenme oranının üzerinde tüketilmesi yüzünden diğer kullanımlar için kaçırılan fırsatların maliyetlerini,

Bu yasa taslağının TBMM'ye sevkinden önce Orman ve Su İşleri Bakanlığında:17 Ekim 2012 tarihli Resmi Gazetede "Su Havzalarının Korunması Ve Yönetim Planlarının Hazırlanması Hakkında Yönetmelik yayınlanmıştır.

Bu yönetmelikte de suyun tam maliyet esasına göre fiyatlandırılmasında kullanılmak üzere Kaynak Maliyeti, Çevresel Maliyet, Finansal Maliyet gibi tanımlara yer verilmiştir. Ancak bu tanımlar dikkate alınarak suyun tam maliyet esasına göre nasıl fiyatlandırılacağı konusunda şimdiye kadar yapılan kayda değer bir çalışma bulunmamaktadır.

Tam Maliyet Yaklaşımının Kavramsal Çerçevesi

Yasa taslağındaki suyun fiyatlandırılması ile ilgili maddelerin, Dünya Bankası ve OECD politikaları ile uyumlu olduğu görülmektedir

Dünya Bankası'na göre “gelişmekte olan ülkeler bir yana, sanayileşmiş ülkelerde bile kamu sektörü, bundan sonra, suya yapılan mali yatırımı *çevresel maliyetler*, (su arzında sulak arazilere zarar verilmesi ve nehirlerin kirletilmesi ile kanalizasyon sistemleri ile atık suyun uzaklaştırılması) *finansal sınırlamalar* (su ihtiyacının artmasıyla, yatırım işletme ve bakım maliyetinin artması) ve *mali yetersizlik* (kamunun fiyatlandırma ve maliyetin karşılanması konularındaki başarısızlıkları, şebekelerdeki sızıntılar, fatura bildirim ve toplama sistemlerindeki zayıflıklar, tüketicilerin büyük bölümünün istikrarsız ödemeleri ve şebekeden yasa dışı yollarla su çekimi vb) gibi nedenlerle kaldıramamaktadır.”

Dünya Bankası'nın ekseninde politika üretkenler bunları gerçekleştirmek için “su piyasalarının oluşturulması”, “özelleştirme”, “su fiyatlaması” ve “su yatırım maliyetinin tam geriye dönüşü”, “kirlilik ücretleri” benzeri piyasa teşviklerine dayalı ekonomik araçlardan yararlanmayı hedeflemiştir. Benzer olarak Dünya Bankası' sını “etkin fiyatlandırma” ve “kirliten öder” ilkeleri doğrultusunda “kirlilik harçlarının” konulması gibi mali araçların suyun korunması ve kirliliğin engellenmesi politikasına da destek olacağı belirtilmiştir.¹

Tam Maliyet Nasıl Hesaplanır ?

1 World Bank, “Water Resources Management”, World Bank Policy Paper, Washington D.C., 1993, s.55-56

Şekil1. Tam Maliyeti oluşturan maliyetler

Suyun toplam maliyeti hesaplanırken kendi içinde alt hesap kalemlerine ayrılır. Birinci aşamada suyun “Toplam Arz Maliyeti” belirlenir. Bu maliyet “İşletme ve Bakım Maliyeti” ile “Sermaye Masrafları”ndan oluşmaktadır.

Toplam arz maliyetini kapsayan ve iki ayrı kalemi barındıran diğer bir maliyet ise “toplam ekonomik maliyet” kavramıdır.

Toplam ekonomik maliyet, toplam arz maliyetinin yanı sıra “Fırsat Maliyeti” ve “Ekonomik Dışsallıklar” dan oluşmaktadır. Tüm bu maliyetler ile birlikte ek olarak “Çevresel Dışsallıkları” da hesaplanırsa tam maliyete ulaşılmış olur.²(Şekil 1).

Suyun Tam Maliyetinin Bileşenleri Üzerine Değerlendirme

Suyun fırsat maliyetleri çerçevesinde bir ekonomik meta olduğunun kabul edilmesi, doğrudan veya dolaylı her tür su kullanımının fiyatlandırılmasını gerektirmektedir. Bu ifade özünde uygulamada su fiyatı ve tarifelerin, yalnızca su altyapılarının sermaye, işletme ve bakım maliyetlerini değil, suyun olabilecek diğer kullanımlarında (evsel, sanayi ve çevre) oluşan harici maliyetleri de kapsamı gerektiğini belirtmektedir. Oysa günümüzde gelişmiş birçok ülkede dahi harici maliyetlerin su tarifelerine tam olarak yansıtıldığını söylemek güçtür.³

² DİLER, Ömer, " Fiyatlandırma Politikası Çerçevesinde Sanal Su Yaklaşımı Üzerine Bir Değerlendirme", Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Isparta, 2008 <http://eprints.sdu.edu.tr/559/1/TS00645.pdf>

³ÇUBUKÇU Yavuz, “Hakkaniyet, Verimlilik ve Sürdürülebilirliğin Sağlanması İçin Suyun Fiyatlandırılması” http://www.mfa.gov.tr/hakkaniyet_-verimlilik-ve-surdurulebilirliğin-saglanması-icin-suyun-fiyatlandırılması-.tr.mfa

Tam maliyet, ekonomik maliyetin yanı sıra çevresel kriterleri de göz önüne alır. Çevresel kriterler, su kullanımımızın uzun dönemde ekosistemlere, çevreye olan genellikle negatif etkileridir. Bu noktada genellikle kirleten öder prensibi devreye girer. Ancak ek kriterlerin ve çevresel kriterlerin hesaplanmasının zorluğu genellikle bilimsel literatürde gözükmemektedir. Suyun bir kullanım değeri bulunmaktadır. Örneğin bu tarımda 1 m³ su karşılığında ne kadar hasat elde ettiğiniz veya endüstride 1 ton su karşılığında ne kadar üretim yaptığınızdır. Kullanımdan dönen suyun yarattığı net yararları örnek olarak sulama amacıyla kullanılan suyun sızma yoluyla yeraltı suyuna katkıda bulunması veya buharlaşma yoluyla kaybolan suyun tekrar yağmur yoluyla hidrolojik döngüye geri kazandırılması gösterilebilir.⁴

Kirlilik Yönetimi Ücreti, Atıkların boşaltılması, “kirleten öder” ilkesi gereği, çevreye verdikleri zarar ya da koruma ve iyileştirmenin maliyetiyle orantılı olarak ücretlendirilir. Uygulamada su kalitesi yönetimi ücretleri düşük olup yalnızca izleme ve idari maliyetleri karşılayacak düzeydedir. Su kirlilik yönetiminin ücretlendirilmesi, su talebi üzerindeki etkisi açısından önemlidir. Ayrıca suların daha az kirlenmesi daha çok kaynağın kullanıma sunulmasını sağlar.⁵

Bu noktada genellikle **kirleten öder** prensibi devreye girer. Ancak literatürde ek kriterlerin ve çevresel kriterlerin hesaplanmasının zorluğundan söz edilmektedir. Suyun bir kullanım değeri bulunmaktadır. Örneğin bu tarımda 1m³ su karşılığında ne kadar hasat elde ettiğiniz veya endüstride 1 ton su karşılığında ne kadar üretim yaptığınızdır. Kullanımdan dönen suyun yarattığı net yararları örnek olarak; sulama amacıyla kullanılan suyun sızma yoluyla yeraltı suyuna katkıda bulunması veya buharlaşma yoluyla kaybolan suyun tekrar yağmur yoluyla hidrolojik döngüye geri kazandırılması gösterilebilir.

Çevresel Dışsallıklar:

Gerçek veya tüzel kişilerin üretim veya tüketiminden diğer kişi veya kuruluşların fayda ve maliyetlerinin olumlu veya olumsuz etkilenmesine dışsallık adı verilir.

Negatif dışsallık özel tüketim veya üretim faaliyetlerinin tüketici veya üretici tarafından ödenmeyen ve/veya içselleştirilmemiş maliyetleri sonucunda oluşur.

Negatif dışsallıklar meydana geldiği zaman mal ve hizmetin fiyatı, o mal ve hizmet için tahsis edilen kaynakların tüm marjinal sosyal maliyetini yansıtmaz.

Marjinal dışsal maliyet, mal ve hizmet üretimi veya tüketimindeki bir birimlik artışın üçüncü kişilere yüklediği ek maliyettir. Marjinal dışsal maliyet (MEC), bir malın kullanılabilir hale getirilmesi için katlanılan marjinal sosyal maliyetin bir kısmını oluşturmaktadır. Bu nedenle marjinal dışsal maliyet (MEC) malın fiyatına yansımaz.

Herhangi bir üretim ya da tüketim faaliyeti sonucunda ortaya çıkan olumsuz etkilerin diğer alanları etkilemesi durumunda dışsal maliyetlerden söz edilebilir. Enerji üretimi ve tüketimi sonucu oluşan kirlilik ya da atıklar sonucu ortaya çıkan kirlilik için üretici ya da tüketiciler ek bir fiyat ödemezler. Ekonomik yapı içerisinde dışsallıkların taraflarını belirlemek mümkündür.

---

⁴ KONCAGÜL Engin Suyun Değeri, DSİ, Oturum I http://www2.dsi.gov.tr/duyuru/s_sukonusma1.htm

⁵ http://eski.yerelnet.org.tr/yerel_hizmetler/su_atiksu/uluslararasıpolitikalar.php

Ancak, bu tarafların dışsallıklardan dolayı katlandıkları maliyeti ve sağladıkları faydaları fiyatlandırmak güçtür.

Dışsal etkiler genellikle piyasa fiyatlarına yansıtılmaz. Bir diğer deyişle bu etkiler, kullanıcıların ödemek zorunda oldukları maliyetlere yansıtılmaz ve bu nedenle de kullanıcılar ne kadar su kullanacaklarına karar verirken bu etkileri hesaba katmazlar. Bu etkiler olumsuz dışsallıklar olarak tanımlanırlar ve bir kaynağın kullanılmasıyla ortaya çıkan sosyal ve özel marjinal maliyetler arasında bir 'takoz' yaratırlar. Su'da olumsuz dışsallıklara genellikle olması gerekenden daha az değer biçilir. Aslında, geleneksel anlamda su piyasasında herhangi bir denge noktasından bahsetmek çok zordur. Uygun bir değer sistemi üzerinde mutabakata varıldıktan sonra fiyata dayalı enstrümanların uygulanması, söz konusu su olduğunda özellikle zordur. Çünkü suyun musluklardan akışının sağlanması oldukça karmaşık olup çok sayıda dışsallık, piyasa aksaklığı ve yüksek iletim maliyeti içerir .

Suyun Fırsat Maliyetini Ölçmek Zordur

Ekonomide fırsat maliyeti, mevcut en iyi alternatifin değeri olarak tanımlanır. Fırsat maliyeti, su tüketerek kullanıcının başka bir kullanıcıyı sudan mahrum bırakması gerçeğini ele alır.

Eğer diğer kullanıcı su için daha yüksek bir değere sahipse, o zaman kaynakların bu yanlış tahsisi nedeniyle toplumun yaşadığı bazı fırsat maliyetleri vardır.

Suyun fırsat maliyeti ancak alternatif kullanımı olmadığında (bu su sıkıntısı değildir) sıfırdır. Su kısıtlaştıkça fırsat maliyeti önemli ölçüde artar. Su çeşitli alanlarda eşit olmayan bir şekilde dağıldığından, fırsat maliyeti çeşitlidir. Suyun bol olduğu bölgede su sıkıntısı yoktur ve suyun fırsat maliyeti sıfırdır. Suyun kıt olduğu bölgelerde ise fırsat maliyeti vardır.

Suyun fırsat maliyeti farklı kullanıcılar için farklıdır. Su çeşitli alanlarda eşit olmayan bir şekilde dağıldığından, fırsat maliyeti çeşitlidir ve suyun fırsat maliyetini ölçmenin zor olduğu açıktır. Suyun fırsat maliyetinin tespiti izlenen sosyo ekonomik politikalarla ilişkilidir. Suyun fırsat maliyetini göz ardı etmek kıt olan suyun tahsisinde etkinlik ilkesini zedeler.

Genel Değerlendirme

Yeni Su Yasası Taslağında suyun fiyatlandırılması ile ilgili olarak yer alan maddeler incelendiğinde aşağıdaki hususlar öne çıkmaktadır.

1- Yasa taslağında suyun fiyatlandırılmasında içme ve kullanma suyu ile tarımsal sulama ve sanayi suyunun fiyatlandırılması konusunda bir ayırım yapılmamıştır. Ancak içme kullanma suyuna erişim insan hakkı kapsamında bulunduğu için, içme ve kullanma suyunun fiyatlandırılmasında ayrı kriterlerin bulunması gerekir.

2- 4. ve 24. Maddelerde suyun fiyatlandırılmasında yönetim hizmet bedelinin de dikkate alınması yer almaktadır. Ancak yetkili idareler tarafından yapılan su teminleri kamusal hizmet niteliğindedir, kamusal hizmet verilirken hizmet bedeli alınması sosyal devlet anlayışına aykırıdır.

Gerçek ve tüzel kişilerin kullanımına tahsis edilen su bedellerini yüksek olması suyun gereksiz kullanımını kısıtlayabilir ancak aynı tahsise ilişkin iki farklı ücret ((Maliyet ve hizmet bedeli) alınması uygulaması, çok yüksek bedeller çıkaracağından bu sonuçtan çok fazla kişinin suya erişimi de kısıtlanmış olacaktır.

3- Ücretlendirmeye ilişkin 22. Maddenin 1. Fıkrasında tahsis edilen suyun metreküpü üzerinden **yönetim hizmetleri ücreti** 6.fıkrasında Su kaynaklarının verimli kullanımı ve korunması için yapılan hizmet, yatırım ve diğer masrafların bedeli, kullanıcı veya faydalanıcıdan, **tam maliyet prensibi esas alınarak** yatırım ve diğer masraflara karşılık bir bedel alınacağı belirlenmiştir. Söz konusu yasa tasarısında, tam maliyetin içeriği net olarak açıklanmamış, fiyatlandırma ilgili usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği belirtilmiştir. Kanunda düzenlenmeyen konularda yönetmelik çıkarılamayacağından, kanunda açık ve net kriterleri belirtilmeyen hususlarda çıkarılacak yönetmelik itirazlara açık olacaktır.

4- Fiyatlandırma ile ilgili usul ve esasların düzenleneceği yeni yönetmelik, kanundan sonra çıkartılacaktır. Bu yönetmelikte su hizmetlerinde tam maliyet geri dönüşüne yönelik 17.10.2012 tarihli yönetmelikte yer alan hususlardan daha kapsamlı açıklamalara yer verilmelidir.

Su yönetiminde tam maliyetlendirme yöntemi ile su hizmetlerinin daha verimli ,ekolojik duyarlılıkla ve daha kaliteli verileceği ileri sürülmektedir. Ancak tam maliyet prensibi esas alınarak suyun fiyatlandırılması özellikle dar gelirli kesimlerin suya ulaşma ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkının önünde çok önemli bir eşik oluşturacaktır.

Su hizmetleri yönetimi kamusal bir hizmet olup, bu alanda görev yapan tüm kurum ve kuruluşlar bunun gereklerini sürdürülebilir olarak yerine getirebilecek şekilde yeni politikalar oluşturmalı ve kurumsal altyapılarını güçlendirmelidir. Kamu hizmetinde yaşanabilecek zaafiyetler su hizmetleri yönetiminin tam maliyet + kar esasına dayalı piyasa kurallarının geçerli olduğu bir anlayışa doğru kaymasına neden olacaktır.

Suyun ekonomik bir mal olarak tanımlanması önerildiğinden beri su kıt bir mal olarak düşünülmüş ve piyasada satılan diğer özel mallar gibi görünmeye başlanmıştır. Yani su bir hak olarak görülse dahi ihtiyaç olarak suya ücret ödenmesi konusunda bir mutabakat oluşmuştur

BM de ve bazı uluslararası konferanslarda suyun temel bir insan hakkı olarak tanımlanması bu hakkın uygulaması için yeterli olmamıştır. Ancak yine de suyun fiyatlandırılmasında belirli ilkelere uygun davranılması konusunda genel kabul gören bazı kavramlar ve öneriler ortaya çıkmıştır. Örneğin suyun bedelinin yoksul kesimler için ödenebilir olması hususunun su politikalarında yer alması önerilmiştir. Devletlerin kendi sosyal ve ekonomik şartlarını dikkate alan hakkaniyet ilkesi çerçevesinde bedelsiz veya düşük maliyetli su fiyatlandırma politikaları uygulayabilecekleri öne sürülmüştür. Bu politika içinde minimum evsel ve kişisel su kullanımı miktarının temini esas alınmalıdır. Bu kapsamda esnek fiyatlandırmadan, çapraz desteklemelere kadar geniş bir yelpazede çeşitli uygulamalar yapılabilir.

Yasadaki tam maliyet esasına geçiş birçok açıdan sorunlu olacaktır. Tam maliyet hesabında çevresel ve fırsat maliyetlerinin hangi alanları hangi düzeyde kapsayacağı konusu yeterince tanımlanabilmiş değildir.

Su; enerji, gıda güvenliği ve çevre arasındaki ilişki ağını kuran temel unsurdur. Bu nedenle suyun fiyatlandırılmasında kullanılacak tam maliyet esası bu sektörleri de doğrudan ilgilendirecektir.

Yeni yasa taslağı TBMM’de görüşülürken bu çalışmada sözü edilen hususların dikkate alınarak gerekli düzenlemelerin yapılması faydalı olacaktır.